

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΩΝ ΡΑΓΔΑΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΣΤΕΦ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Βουλευτοῦ, πρώην Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως

Εὐχαριστοῦμεν τὸ Οἰκουμενικὸν Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἐκλογήν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδιαίτερος τῆς Θεσσαλονίκης ὡς ἔδρα τῆς παρουσίας Διεθνoῦς Διασκέψεως ἐπὶ τῆς εὐθύνῃς τῶν Χριστιανῶν ἐνώπιον τῆς ταχείας κοινωνικῆς μεταβολῆς τῶν νεωτέρων χρόνων.

Ἡ ἐκλογή αὕτη εἶναι πλήρως δικαιολογημένη. Ἡ πόλις τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, προπύργιον τῆς πίστεως ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας, λόγῳ τῆς θέσεώς της, εἰς τὴν ὁποίαν διασταυροῦνται τὰ ἐμπορικὰ καὶ ἀνθρώπινα ρεύματα μεταξύ Ἀνατολῆς καὶ Κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ λόγῳ τῆς παγκοσμίου ἐλξεως τῶν ἐτησίων τῆς Ἐκθέσεων, διαδραματίζει ρόλον ἀπαράμιλλον εἰς τὴν ἐπικοινωνίαν καὶ τὴν κατανόησιν μεταξύ τῶν λαῶν. Ἐχει δὲ τὸ πνεῦμα εὐρὸ καὶ πρόθυμον διὰ τὴν συζήτησιν τῶν μεγάλων προβλημάτων ποῦ ἐνδιαφέρουν τὴν ἀνθρωπότητα — καὶ τὴν καρδίαν ἀνοικτὴν πρὸς τὰ εὐγενῆ καὶ γενναῖα φρονα αἰσθήματα. Ἐλάβομεν τὴν ἀπόδειξιν τοῦτου κατὰ τὸν τελευταῖον παγκόσμιον πόλεμον, ὅταν ἡ ἐγκληματικὴ μανία τοῦ Ναζισμοῦ ἐξαπελύθη κατὰ τῶν Ἑβραϊκῆς καταγωγῆς συμπολιτῶν μας, οἷτινες ἔξω εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐν πλήρει ἰσότητι καὶ ἀδελφωσίῳ.

Βασικὴ διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ἡ μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ἀδελφότης, συνέπεια τῆς κοινῆς καταγωγῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ὄντα, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, χρώματος ἢ κοινωνικῆς θέσεως, εἶναι ἄξια Ἰσοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς αὐτῆς ἀξιοπρεπείας, ἢ ὅποια ἔχει τὴν πηγὴν τῆς εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

Ἡ παλαιότερα αὕτη χριστιανικὴ ἀλήθεια ἐπιβεβαιοῦται σήμερον ἀπὸ τὴν νεωτέρων τεχνικῆν. Ἡ νίκη, ἢ ὁποία ἐπετεύχθη ἐπὶ τῶν ἀποστάσεων καὶ τοῦ διαστήματος, χάρις εἰς τὰς ἰλιγγιώδεις προόδους τῆς ἐπιστήμης, προσήγγισε τοὺς λαοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ κόσμος καθημερινῶς καθίσταται μικρότερος καὶ αἱ ἀνθρώπινα ἐπαφαὶ στενώτεροι. Οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη, ὑπεράνω τῶν συνόρων, ἀνθρώνονται ἑαυτοὺς ἐν ἀλληλεξαρτήσῃ καὶ ἀλληλεγγύῳ ἀπὸ τὸ ἓνα ἄκρον τοῦ κόσμου ἕως τὸ ἄλλο. Καὶ ἡ ἀνάγκη μιᾶς ἐνότητος στενωτέρας καὶ μιᾶς ὀργανώσεως μεγαλυτέρας τῆς Διεθνoῦς κοινότητος ἐμφανίζεται ὡς ὁ ἀναπότρεπτος ὁρος τῆς εὐημερίας καὶ τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ.

Οἱ Χριστιανοί, ἐνώπιον τῆς ἐξελιξέως ταύτης τῆς πραγματικότητος, πρέπει νὰ αἰσθάνωνται ἑαυτοὺς ὑπερηφάνους, διότι ἡ αἰωνόβιος ἀλήθεια ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀδελφότητος τῆς θρησκείας των ἐπιβεβαιούται ἀπὸ τὰς τεχνικὰς καὶ οἰκονομικὰς προόδους. Δι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐργάζωνται ἀνευδότης παρὰ τὰς δυσκολίας καὶ τὰ ἐμπόδια ποὺ ὀρθώνουν αἱ ἀδυναμίαι, τὰ μίση καὶ οἱ ἔθνικοι ἐγωῖσμοί, διὰ τὴν συνεργασίαν τῶν λαῶν καὶ τὴν ἐνοποίησιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐντὸς τῶν κόλπων μιᾶς διεθνούς ὀργανώσεως θεμελιουμένης ἐπὶ τῆς ἰσότητος καὶ τῆς εἰρήνης.

Ἐν τούτοις, ἡ ἀπαραίτητος συνεννόησις δὲν φαίνεται ἀκόμη πραγματοποιήσιμος διὰ μίαν τοιαύτην διεθνή ὀργάνωσιν, τόσον ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς οἰκονομίας συμφώνου πρὸς τὰς ἀνάγκας ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Οὐχ ἤττον, δὲν πρέπει νὰ παραμένωμεν μὲ σταυρωμένα χέρια. Πρέπει, ἀντιθέτως, νὰ ἐπιχειρήσωμεν, τουλάχιστον, νὰ *ὑπερβῶμεν τὸ στάδιον*, εἰς τὸ ὁποῖον σήμερον εὐρισκόμεθα, τὸ στάδιον δηλ. ἐνὸς κοινοῦ κρατῶν καὶ λαῶν ἐνώπιον δύο τεραστίων χωρῶν, αἱ ὁποῖαι πραγματικῶς διαμοιράζονται τὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τοῦ κόσμου. Ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν τὰ δύο αὐτὰ ἰσχυρὰ συγκροτήματα καὶ ἀπέναντι ἕνα πλῆθος μικρῶν ἔθνων, θὰ ὑπάρχουν συμμαχίαι ἢ σύνδεσμοι, θὰ ὑπάρχη ἰσορροπία καὶ ἀνταγωνισμὸς δυνάμεων — οὐδέποτε ὁμως θὰ ὑπάρξη πραγματικὴ εἰρήνη.

Θὰ πρέπει, λοιπόν, αἱ μικραὶ χώραι νὰ ἀρχίσουν νὰ ἐπιχειροῦν τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν ἔνωσιν. Τὸ περιφερειακὸν πλαίσιον — ἕνα πλαίσιον ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρύτερον, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἀνταποκρίνεται πρὸς μίαν πραγματικότητα — φαίνεται ὡς τὸ πλεόν πρὸς τοῦτο κατάλληλον. Ἡ Εὐρῶπη ὀφείλει νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα· αἱ ἄλλαι ἤπειροι θὰ ἀκολουθήσουν. Καὶ ὅταν θὰ ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον 4 ἢ 5 περιφέρειαι, καταλλήλως ὀργανωμέναι, τότε μόνον θὰ ἔχωμεν ἐπαρκῆ οἰκονομικὰ καὶ πολιτικὰ θεμέλια διὰ τὴν συγκρότησιν μιᾶς στερεᾶς διεθνούς κοινότητος.

Ὁ κόσμος τείνει πρὸς τὴν ἔνωσιν καὶ τὴν εἰρήνην. Ἐν τούτοις, παραμένει κατατετημημένος καὶ διηρημένος. Ἡ διαίρεσις κυριαρχεῖ παντοῦ: διαίρεσις μεταξὺ χωρῶν διαφορετικῶν ἰδεολογιῶν — διαίρεσις μεταξὺ πλουσίων καὶ πτωχῶν χωρῶν — διαίρεσις μεταξὺ ἰσχυρῶν καὶ ἀσθενῶν χωρῶν — διαίρεσις, τέλος, μεταξὺ χωρῶν ἐξειλιγμένων καὶ χωρῶν καθυστερημένων ἢ ὑπαναπτύκτων.

Ἡ τελευταία αὐτὴ διαίρεσις ἐνδιαφέρει κυρίως τὴν Διάσκεψίν μας.

Ἡ κοινωμία εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν εὐρίσκεται ἐν πλήρει μεταμορφώσει, ἣτις ἤρχισεν ἀπὸ δύο αἰῶνων, ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς καπιταλιστικῆς βιομηχανίας.

Ἡ μεταμορφωτικὴ κίνησις ἔκτοτε συνεχῶς ἐπιταχύνεται καὶ ἐπεκτείνεται. Αἱ ἐπιστήμαι, ἀνακαλύπτονται συνεχῶς νέαι δυνάμεις καὶ νέαι τεχνικὰς, προσδεύουν μὲ γιγαντιαῖα βήματα. Ἡ ἐκβιομηχάνισις ἐξαπλοῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ὅλας τὰς χώρας. Ὁ ἄνθρωπος ἀπολαμβάνει συνεχῶς μεγαλυτέρων ἀνέσεων καὶ δυνατοτήτων καὶ ζῆ περισσότερον ἀπὸ ἄλλοτε.

Αἱ κοινωνικαὶ καὶ ἠθικαὶ συνέπειαι τῶν γεγονότων τούτων εἶναι ἀνυπολόγιστοι.

Οἱ ἄνθρωποι, πρὸ τῶν βαθυτάτων μεταμορφώσεων, αἵτινες τοὺς ὑποχρεῶνουν νὰ μεταβάλουν ριζικῶς τοὺς ὅρους τῆς ζωῆς των καὶ νὰ συντρίψουν τὰ πα-

μοποιήθη πρὸς ὑποταγὴν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν συνανθρώπων. Ἀκόμη μίαν φορὰν ἔχομεν τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τεχνική, καθ' ἑαυτάς, δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ δημιουργήσουν τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν γῆν.

Ἡ κατάστασις αὐτὴ εἶναι ἀπαράδεκτος, ὄχι μόνον ἀπὸ χριστιανικῆς καὶ ἀνθρωπιστικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως συμφέροντος προπαντὸς τοῦ Δυτικοῦ δημοκρατικοῦ κόσμου. Ὁ τελευταῖος οὗτος θὰ πρέπει νὰ κατανοήσῃ, ὅτι θὰ κερδίσῃ πολλὰ ἐὰν ἀναλάβῃ εἰς χεῖρας του τὸ ζήτημα τῶν χωρῶν ταχείας κοινωνικῆς μεταβολῆς — καὶ μάλιστα τὸ ταχύτερον. Διότι παράτασις τῆς ἐκ μέρους τοῦ ἀδιαφορίας θὰ καθίστα διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐξηθλιωμένους αὐτοὺς λαοὺς ἀναποφεύκτους τὰς πλέον ἀπεγνωσμένας λύσεις. Καὶ τότε ὁ Δυτικὸς κόσμος θὰ ἔχανε τὸ πᾶν!

Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν Εὐρώπῃν, παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἐκβιομηχανισθειῶν χωρῶν, ἔχομεν χώρας καὶ περιοχὰς τεχνικῶς καὶ οἰκονομικῶς καθυστερημένας. Ἐὰν εἶναι ἐπείγουσα ἡ ἐνοποίησις τῆς Εὐρώπης, εἶναι ἐξ ἴσου ἐπείγουσα καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς οἰκονομίας των. Ἡ Εὐρώπῃ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνοποιηθῇ χωρὶς τὴν ἀρμονικὴν καὶ σύμμετρον ἀνάπτυξιν ὄλων τῶν μελῶν αὐτῆς ἀνεξαιρέτως. Ἡ ἔνωσις δὲ αὐτῆ τῆς Εὐρώπης, διὰ νὰ γίνῃ κατὰ τρόπον ὁμαλὸν καὶ ἀποτελεσματικόν, προϋποθέτει μίαν θετικὴν καὶ συνειδητὴν πολιτικὴν συντονισμόν τῶν ἐπενδύσεων, — ἕνα πρόγραμμα κατανομῆς καὶ ἐγκαταστάσεως συγχρονισμένων βιομηχανιῶν εἰς τὰς καθυστερημένας σήμερον Εὐρωπαϊκὰς περιοχάς. Ἄλλως, αἱ ἐν λόγῳ περιοχαὶ θὰ παραμείνουν χωρὶς ἐκβιομηχάνειν, χωρὶς χρησιμοποίησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ των καὶ χωρὶς ἀγορὰς διὰ τὰ γεωργικὰ των προϊόντα. Ἡ ἀνεξέλεγκτος ἐλευθερία καὶ ὁ αὐτοματισμὸς δὲν θὰ συμβάλλουν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐνοποιήσεως τῆς Εὐρώπης, διότι δὲν δύνανται νὰ ἐπιλύσουν τὰ προβλήματα ποὺ ὀρθώνει αὐτή.

Τὴν Διάσκεψίν μας ἐνδιαφέρει εἰδικῶς τὸ πρόβλημα τῶν καθυστερημένων χωρῶν, τῶν λεγομένων χωρῶν ταχείας κοινωνικῆς μεταβολῆς — τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς. Τὸ πρόβλημα αὐτό, ἐπαναλαμβάνομεν, θὰ ἔχη βαθυτάτους ἀντικτύπους ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῶν χωρῶν τῆς Δημοκρατικῆς Δύσεως, ἐπὶ τοῦ μέλλοντος κόσμου. Ὄρθως δέ, οἱ ἀρμόδιοι κύκλοι τὸ θεωροῦν ὡς τὸ κυριώτερον πρόβλημα τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ τὰ ἐρχόμενα τριάκοντα ἔτη.

Πράγματι, ἡ μεταμόρφωσις τῶν ἐν λόγῳ καθυστερημένων χωρῶν, τῆς ὁποίας παριστάμεθα μάρτυρες, ὁμοιάζει πρὸς ἐκείνην, ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν νεωτέρων χωρῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Αἱ λαϊκὰί τάξεις, αἱ πλέον ἀπόκληροι, αἱ πλέον δυστυχεῖς, ἀφοῦ ἐπέδειξαν τότε ἀνεκτικότητα ἐπὶ τινὰ χρόνον, ἀπὸ τοῦ XIX αἰῶνος ἀντετάχθησαν πρὸς τὰς ἀνωτέρας, πρὸς τὰς προνομιούχους τάξεις καὶ ἐπέδωξαν τὴν οἰκονομικὴν ἐκ τούτων χειραφέτησιν των διὰ τῆς βίας ἢ διὰ τῆς νομοθεσίας ἢ καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν ἐν λόγῳ μέσων. Ἡ ἀντίθεσις αὐτῇ παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν Κάρλ Μάρξ νὰ διατυπώσῃ τὴν περίφημον θεωρίαν τοῦ *τῆς πάλης τῶν τάξεων* καὶ νὰ προφητεῦσῃ τὴν ἐπανάστασιν τῶν πολυπληθεστέρων πτωχῶν καὶ καταπιεζομένων τάξεων καὶ τὴν παράλληλον ἐξαφάνισιν τῶν ἀνωτέρων ἢ προνομιούχων τάξεων, ποὺ συνιστοῦν τὴν μειοψηφίαν.

Ἡ ἐν λόγῳ προφητεία τοῦ Μάρξ διεψεύσθη εἰς τὰς οἰκονομικῶς προηγμένας

χώρας, χάρις εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης τὴν ὁποῖαν ἤσκησαν.

Μία ἀνάλογος κατάσταση φαίνεται εἰς τὸ παρόν, μετὰ ἕνα αἰῶνα, νὰ διαγράφεται ἐπὶ τοῦ διεθνoῦς πεδίου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου μία νέα πάλη τῶν τάξεων ἐξαπολύεται σήμερον. Τῷ ὄντι, ὑπάρχουν ἀφ' ἑνὸς μὲν μία μειοψηφία ἐθνῶν προνομιούχων—ἡ ἀνωτέρα τάξις τῶν ἐθνῶν—τῶν ὁποίων ἡ εὐημερία καὶ ἡ δύναμις συνεχῶς ἀνέρχονται—ἀφ' ἑτέρου δέ, μία μεγάλη πλειοψηφία ἐθνῶν ἀποκλήρων, ἐθνῶν «προλεταρίων», τῶν ὁποίων ἡ ἐξαθλίωσις καθίσταται συνεχῶς μεγαλυτέρα. Χωρὶς ἀμφιβολίαν, ἡ συντελούμενη πολιτικὴ ἀφύπνισις τῶν «προλεταρίων» αὐτῶν ἐθνῶν δημιουργεῖ σὺν τῷ χρόνῳ εἰς αὐτὰ τὴν συνείδησιν τῆς «διεθνoῦς τάξεως». Αἱ κοινὰ αὐτῶν διεκδικήσεις διὰ μίαν δικαιοτέραν συμμετοχὴν εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου καὶ διὰ μίαν μεγαλυτέραν ἰσότητα ἀρχίζουσι νὰ σφυρηλατοῦν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοὺς δεσμοὺς τῆς συνοχῆς τῶν καὶ νὰ ἐνισχύουν τὴν ἀλληλεγγύην τῶν, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἀποκτήσουν εἰς τὸ μέλλον μίαν ἰσχυρὴν διὰ τὴν ἀμυναν τῶν κοινῶν συμφερόντων, ἰκανὴν ὅμως νὰ ἀνατρέψῃ τὴν ὑφισταμένην ἰσορροπίαν δυνάμεων ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ πολιτικὴ, ὅθεν, μεταμόρφωσις, ἡ ὁποία λαμβάνει χώραν εἰς τὰς καθυστερημένας χώρας, θὰ θέσῃ τὴν Δύσιν, ἐὰν αὕτη δὲν λάβῃ ἐγκαίρως δραστικὰ μέτρα, ἐνώπιον ἀγωνιωδῶν προβλημάτων κατὰ τὸ προσεχὲς μέλλον.

Δὲν θέλομεν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ πρόβλεψις τοῦ Κ. Μάρξ, ἡ ὁποία διεψεύσθη εἰς τὸ ἐθνικὸν πλαίσιον, θὰ ἤμποροῦσε νὰ πραγματοποιηθῇ μετὰ ἑκατὸν ἔτη εἰς τὸ διεθνὲς πεδίον. Τοῦτο ὅμως θὰ ἐξαρτηθῇ ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν στάσιν τῶν Δυτικῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ὀφείλουσι ἐπὶ τέλους νὰ κατανοήσουν, ὅτι, χάριν τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν προόδου καὶ χάριν αὐτῆς τῆς ἐπιβιώσεώς των, ἔχουν ἀμεσον συμφέρον νὰ βοηθήσουν τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας, διὰ νὰ ἀποτρέψουν τὴν προσφυγὴν τῶν εἰς ἐπικινδύνους λύσεις πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἐξαθλιώσεώς των.

Τὸ ἔργον τῶν Δυτικῶν δὲν εἶναι ἐν τούτοις εὐκόλον. Ἀντιθέτως, εἶναι λίαν δυσχερὲς καὶ περίπλοκον. Διότι ἔχουν τώρα νὰ ἀντιμετωπίσουν καὶ τὴν πρόκλησιν τοῦ κομμουνισμοῦ.

Φαίνεται περίεργον, ὅτι ὁ καθυστερημένος κόσμος ἀκούει εὐχαρίστως τὰ κηρύγματα τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἀλλὰ ὁ κομμουνισμὸς παρουσιάζεται εἰς τὰς χώρας ταύτας ὑπὸ ἄλλο προσωπεῖον. Δὲν ἐμφανίζεται πλέον ὡς ἀπειλὴ ἀνατροπῆς καὶ ἀναστατώσεως,—ἀλλ' ὡς μία τεχνικὴ, ὡς μία μέθοδος μεταμορφώσεως τῆς καθυστερημένης ἀγροτικῆς κοινωνίας εἰς βιομηχανικὴν τοιαύτην.

Δὲν πρέπει, συνεπῶς, νὰ ἐκπλησσομεθα, διότι κατορθῶναι νὰ προσελκύῃ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀπηλιπισμένους αὐτοὺς λαοὺς. Γνωρίζουν ἄριστα οἱ λαοὶ οὗτοι τὰς ἀνθρωπίνους θυσίας, διὰ τῶν ὁποίων θὰ πληρώσουν τὴν κομμουνιστικὴν μέθοδον. Οὐχ ἤττον, λόγῳ τῆς πίεσεως τῆς ἐξαθλιώσεως καὶ τοῦ υπερπληθυσμοῦ καὶ λόγῳ τῆς ἐγκαταλείψεως παρὰ τῆς Δύσεως, κατ' ἀνάγκην παρασύρονται ἀπὸ τὴν ἐν λόγῳ μέθοδον, διότι ἐμφανίζεται εἰς αὐτοὺς ὡς ἀποτελεσματικὴ—ὅπως ἀποδεικνύουν αἱ περιπτώσεις τῶν Ρώσων καὶ τῶν Κινέζων—καὶ ὡς συμβιβασζομένη, ἐπίσης, μετὰ τοὺς πόθους τῶν πρὸς ἀνεξαρτησίαν καὶ ἰσότητα.

Διὰ τὴν καταπολέμησιν, ἐπομένως, τοῦ κομμουνισμοῦ εἰς τὰς χώρας ταύτας, δὲν ἀρκεῖ ἡ καταγγελία τῶν ἐγκλημάτων καὶ τῆς τρομοκρατίας ποῦ βασιλεύει εἰς τὸ παραπέτασμα. Ἐπιμένοντες ἀποκλειστικὰ ἐπὶ τῆς ἀρνητικῆς αὐτῆς πλευρᾶς

τοῦ κομμουνισμοῦ, οἱ Δυτικοὶ δὲν θὰ συγκινήσουν ἐπαρκῶς τοὺς δυστυχεῖς καὶ δυσπίστους αὐτοὺς λαοὺς. Δι' αὐτούς, ἄλλωστε, ὁ κομμουνισμὸς ἔπαυσε πλέον νὰ ἀποτελῇ ἀπειλήν. Θὰ ἐπιτύχουν, ἀντιθέτως, εὐχερέστερον εἰς τὸν σκοπὸν των, ἐὰν παρουσιάζον περισσότερον τὴν ἀγαθὴν πλευρὰν τῆς ἰδικῆς των ἐπεμβάσεως καὶ ἐὰν προτείνουν, ἐπὶ τῶν προβλημάτων ποὺ βασανίζουν τὰς ἐν λόγῳ χώρας, λύσεις θετικές, ἱκανὰς νὰ ἀντικταστήσουν τὰς λύσεις τῶν κομμουνιστῶν. Ἄλλωστε, ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ γνωρίζομεν καλῶς, ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ εἴμεθα ἐναντίον τοῦ κακοῦ. Πρέπει νὰ εἴμεθα ὑπὲρ τοῦ καλοῦ διὰ νὰ μεταβάλωμεν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι μία τῶν εὐγενεστέρων παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ καλοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἰσχυροτέρα δι' ἡμᾶς τοῦ φόβου τοῦ κακοῦ.

Συμφέρον, λοιπόν, ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, τῆς Δύσεως εἶναι, ὅπως καταβάλλῃ τὴν ἀπαιτουμένην θετικὴν προσπάθειαν διὰ νὰ βοηθήσῃ τὰς χώρας ταχίας κοινωνικῆς μεταβολῆς νὰ ἐξέλθουν ἐκ τῆς ἀθλιότητος καὶ νὰ φθάσουν εἰς μίαν ζωὴν ἀνθρωπίνως ἀνεκτὴν.

Ἡ τοιαύτη ὁμως ἀνθρωπίνως ἀνεκτὴ ζωὴ προϋποθέτει, κατὰ πρῶτον λόγον, τὴν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἡ πολιτικὴ ἀνεξαρτησία εἶναι ἡ ἀναπόφευκτος ἀφετηρία διὰ τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν. Δὲν ἰσχυρίζομεθα, ὅτι ἕνας λαός, διὰ τῆς ἐπιτεύξεως τῆς ἀνεξαρτησίας του, θὰ ἀσκήσῃ εὐθὺς ἐξαρχῆς μίαν σὺμφρονα οικονομικὴν πολιτικὴν. Τὸ ἀντίθετον ἴσως εἶναι τὸ πιθανώτερον. Ἀποτελεῖ ὁμως αὕτη ὁρον ἀπαράδρατον. Διότι οἱ νεαροὶ αὐτοὶ λαοὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποφασίζουν μόνοι των καὶ ἐλευθέρως ἐπὶ τῆς τύχης των—ἀκόμη καὶ ὅταν ἡ ἐλευθερία αὕτη πρόκειται εἰς τὰς ἀρχὰς νὰ τοὺς στοιχίσῃ ἀκριβὰ! Θέλουν νὰ ζητοῦν ἐλευθέρως τὴν βοήθειαν καὶ τὴν συνδρομήν. Δὲν θέλουν νὰ τὴν ὑφίστανται! Θὰ πρέπει, συνεπῶς, νὰ σεβασθῶμεν τὴν ψυχολογικὴν αὐτὴν εὐαισθησίαν, ἐὰν θέλωμεν ἢ βοηθεῖά μας νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ καὶ γόνιμος.

Ἡ προσπάθεια τῆς Δύσεως, διὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ, πρέπει νὰ εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν οικονομικὴ καὶ ὕλική—ἀφ' ἑτέρου δὲ ψυχολογικὴ καὶ πνευματικὴ. Ἐπὶ τοῦ ὕλικου πεδίου: χρειάζεται μία θετικὴ οικονομικὴ βοήθεια καὶ μία μέθοδος κατάλληλος.

Πρὸ πάσης ὁμως θετικῆς βοηθείας, αἱ βιομηχανικαὶ χώραι ἔχουν κατὰ πρῶτον λόγον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παύσουν νὰ ἀποτελοῦν παράγοντα ἀνωμαλίας εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν καθυστερημένων χωρῶν. Αἱ χώραι αὗται, ὅπως ὄλοι γνωρίζομεν, ἐξαρτῶνται οικονομικῶς ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς ἑνὸς ἢ δύο εἰδῶν—πρῶτων ὕλων ἢ τροφίμων. Αἱ διακυμάνσεις τῶν τιμῶν τῶν ἐν λόγῳ εἰδῶν προκαλοῦν τεραστίαις δυσχερείαις εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῶν χωρῶν αὐτῶν. Ἐν τούτοις, αἱ βιομηχανικαὶ δυνάμεις ἀρνοῦνται νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν σταθεροποίησίν των. Πρέπει, οὐχ ἤττον νὰ ἀντιληφθοῦν, ὅτι καὶ συμφέρον καὶ καθήκον των εἶναι νὰ θέσουν τέρμα εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτὴν τῆς ἀναταραχῆς καὶ τῆς ἀταξίας. Εἰς οὐδὲν δὲ χρησιμεῖς νὰ παριστάνουν δεῖθεν τὸν γενναῖόφρονα, διανέμουσαι, εἰς ἀντάλλαγμα, δλίγα δῶρα ἢ δλίγα δάνεια.

Αἱ χώραι ταχίας κοινωνικῆς μεταβολῆς ἔχουν ἀνάγκην, διὰ τὴν οἰκονομικὴν των ἀνάπτυξιν, κεφαλαίων καὶ τεχνικῆς βοηθείας. Ἡ ἐσωτερικὴ των ἀποταμίευσις εἶναι ἀνεπαρκής. Εἶναι δεῖθεν ἐπάναγκες τὰ κεφάλαια νὰ ἔλθουν ἐκ τοῦ

ἐξωτερικοῦ, διὰ νὰ συμπληρώσουν, βέβαια, τὴν ἐθνικὴν ἀποταμίευσιν. Ἡ ἐσωτερικὴ προσπάθεια θὰ ἀποτελῇ πάντοτε τὴν πρωτεύουσαν προσπάθειαν.

Μέχρι τοῦδε, ἡ τοιαύτη ἐξωτερικὴ βοήθεια ὑπῆρξεν ὄλως ἀνεπαρκῆς. Οἱ ἐμπεριρογνῶμονες τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὑπελόγησαν, ὅτι τὰ ξένα κεφάλαια, τῶν δποίων αἱ καθυστερημέναι χώραι θὰ εἶχον ἀνάγκην ἐτησίως, ὡς συμπλήρωμα τῶν ἐσωτερικῶν τῶν ἐπενδύσεων, διὰ τὴν ἐξασφάλισιν μιᾶς μετριοτάτης κατὰ 2% αὐξήσεως τῶν εἰσοδημάτων τῶν κατ' ἔτος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἦσαν τοῦ ὕψους τῶν 10 δισεκατομμυρίων δολλαρίων

Τὰ ἀναγκαῖα αὐτὰ ποσὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρασχεθοῦν ἀπὸ καμμίαν χώραν χωριστά. Οὔτε ἀπὸ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας—παρὰ τῶν ἐξαίρετικόν των πλουτόν—οὔτε ἀπὸ τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας. Ὑπερβαίνουν τὰς δυνατότητας μιᾶς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Εἶναι ἀπαραίτητον, ὅπως ἀπασαί αἱ χώραι τῆς Δύσεως—Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι καὶ Δυτικὴ Εὐρώπη—ἀποφασίσουν, ἐν πνεύματι εἰλικρινοῦς καὶ ἀδελφικῆς ἀλληλεγγύης, νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτήν, ἣ δποία θὰ εἶναι σωτηρία καὶ διὰ τὰς καθυστερημένας χώρας καὶ δι' αὐτὰς τὰς ἰδίας. Καὶ νὰ εἰσφέρουν ὅλοι μαζί τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὰς ἐπενδύσεις κεφάλαια.

Χρειαζέται, ἀκόμη, μία κατάλληλος οἰκονομικὴ μέθοδος διὰ νὰ καταστήσῃ ἀποτελεσματικὰς τὰς ἐπενδύσεις τῶν ὡς ἄνω κεφαλαίων—μία μέθοδος δυναμένη νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν κομμουνιστικὴν τοιαύτην.

Ἐχομεν βεβαίως—ὅπως ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει—τὰς μεθόδους καὶ τὰ σχέδια τῆς Ἀμερικανικῆς βοήθειας. Λίαν ἀποτελεσματικὰ διὰ τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς νοοτροπίας καὶ παραδόσεως—ὅπως τὸ Σχέδιον Μάρσαλ, τὸ ὁποῖον ἔσωσε τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς καταστροφῆς—τὰ ἐν λόγῳ ἀμερικανικὰ σχέδια εἶναι ὄλως ἀνεπαρῆ διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς μεταμορφώσεως, τὴν ὁποίαν ἐπιζητοῦν αἱ χώραι καθυστερημένης οἰκονομίας.

Διὰ νὰ εἶναι πραγματικὰ ἐπιφέλῃς ἡ Δυτικὴ βοήθεια, πρέπει, δι' ἑνὸς συστηματικοῦ προγραμματισμοῦ, νὰ κατευθύνῃ τὰς ἐπενδύσεις, ὄχι πρὸς εἰδικούς σκοπούς—ὅπως τὸ πετρέλαιον ἢ αἱ φυτεῖαι—ἀλλὰ πρὸς γενικούς σκοπούς, πρὸς δημιουργίαν τοῦ βασικοῦ ἐξοπλισμοῦ, ὁ ὁποῖος μόνος εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν συνολικὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυσιν καὶ τὴν ἀναγκαίαν διαρθρωτικὴν μεταβολήν.

Πρέπει, ἀκόμη τὰ σχέδια Δυτικῆς βοήθειας νὰ ἀποφεύγουν πολιτικούς ἢ στρατιωτικούς ὄρους, ἀντιπαθεῖς πρὸς τὰς ἀνερχομένας νέας καὶ ἐθνικιστικὰς δυνάμεις, τῶν ὁποίων εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ συνεργασία καὶ ἡ συμπάθεια. Καὶ νὰ μὴ ἐνισχύουν τὰς καθυστερημένας καὶ προνομιούχους τάξεις, αἵτινες ἀποτελοῦν τὸ κύριον ἐμπόδιον διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πρόδον τῶν ἐν λόγῳ καθυστερημένων χωρῶν.

Πρέπει, τέλος, οἱ Δυτικοί, εἰς τὴν προσπάθειάν των πρὸς βοήθειαν, νὰ ἀποφεύγουν νὰ θίγουν τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς παραδόσεις τῶν λαῶν τοῦ ἐπιθυμοῦν νὰ ἐνισχύσουν. Πρέπει δι' αὐτὰ, νὰ ἀναθεωρήσουν τὰς ἐκ παραδόσεως ἰδέας των περὶ τῶν καθυστερημένων λαῶν καὶ ἐπὶ τῶν διεθνῶν πραγμάτων. Καὶ νὰ δεικνύονται μὲ κατανόησιν δι' ὠρισμένους ψυχολογικούς ὄρους, διὰ τοὺς ὁποίους οἱ νέοι λαοὶ ἐμφανίζονται κατ' ἐξοχὴν εὐθιχοί. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ἄς μὴ παραλείψωμεν νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ λ.χ. δὲν ἀποδίδουν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν

ψυχολογικήν κατανόησιν τῶν λαῶν αὐτῶν. Καίτοι ἐμφοροῦνται ἀπὸ τὰς καλλιτέρας τῶν προθέσεων, ἐπειδὴ εἶναι ἐξαιρετικὰ προσκεκολλημένοι εἰς τὸν ἰδικόν των τρόπον ζωῆς, ἐπιζητοῦν νὰ τὸν ἐξαγάγουν καὶ νὰ τὸν ἐπιβάλλουν, ἐπιδεικνύοντες οὕτω περιφρόνησιν πρὸς τὰς βλαπτικὰς ἀξίας τῶν ἄλλων λαῶν. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἶναι φυσικὸν νὰ ἀντιδρῶν. Καὶ οὕτω παριστάμεθα, ἀτυχῶς, μάρτυρες ἐνὸς κύματος ἀντιαμερικανισμοῦ, τὸ ὁποῖον συνεχῶς ἐπεκτείνεται καὶ κατακλύζει τὰς διαφόρους χώρας.

Ἀκριβῶς, ἐπὶ τοῦ ψυχολογικοῦ καὶ ἠθικοῦ πεδίου, ἀναφαίνεται ἡ κυρία εὐθύνη καὶ ὁ ρόλος τῶν Χριστιανῶν.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι οἱ καθυστερημένοι λαοί, τῶν ὁποίων ἐπιδιώκομεν τὴν ἀνάπτυξιν, αἰσθάνονται μίαν δυσπιστίαν, ἣτις ἔχει θαύτατα ριζωθῆ εἰς τὴν καρδίαν των, ἀπέναντι τῶν λαῶν τῆς Δύσεως, οἵτινες ἀντιπροσωπεύουν δι' αὐτοὺς τὴν ἀποικιοκρατίαν καὶ τὴν καπιταλιστικὴν ἐκμετάλλευσιν. Ἐγίνετε, καὶ αὐτὸς ὁ Χριστιανισμός, ἐπειδὴ μετεφέρθη ἀπὸ τοὺς Δυτικούς, συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν γενικὴν αὐτὴν δυσπιστίαν. Ἐν τούτοις, μόνον οἱ Χριστιανοὶ εἶναι ἱκανοὶ νὰ διαλύσουν τὴν δυσπιστίαν ταύτην. Τὸ ἔργον των θεαίως εἶναι λεπτόν. Δὲν εἶναι ὅμως δύσκολον. Ἀρκεῖ νὰ καταδικάσων εἰλικρινῶς καὶ θαρραλέως τὰς ἀντιχριστιανικὰς πλευρὰς τοῦ Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ νὰ διαχωρίσουν σαφῶς τὸν Χριστιανισμὸν ἀπὸ τὰ ἀποικιοκρατικὰ καὶ καπιταλιστικὰ συστήματα.

Πράγματι, ἡ θρησκεία μας ἔχει τὸ προνόμιον νὰ μὴ συνδέεται μὲ κανένα οἰκονομικὸν καθεστῶς, μὲ κανένα κοινωνικὸν σύστημα. Εὐρίσκεται ἐξ ἴσου μακρὰν ἀπὸ τὸν ὀλιστικὸν καπιταλισμὸν, ὁ ὁποῖος ἐκμεταλλεύεται, ἕσον καὶ ἀπὸ τὸν δολοκληρωτικὸν κομμουνισμὸν, ὁ ὁποῖος ἀποπνίγει τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα. Ἐξ ἀντιθέτου, δύναται νὰ εὐρίσκηται ὀπισθεν οἰουδήποτε συστήματος, τὸ ὁποῖον θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἀδελφικῆς συνεργασίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

Οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν, λοιπόν, τὴν υποχρέωσιν νὰ ἀναθεωρήσουν, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, τὰς ἀντιχριστιανικὰς πλευρὰς τῆς Δύσεως, ἡ ὁποία ἐπανελημμένως ἐπρόδωσε τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἀξίας τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Καὶ νὰ φέρουν εἰς τοὺς ὑπαναπτύκτους λαοὺς, αὐτὴν τὴν φορὰν, ἀκέραιον καὶ ἀνόθευτον τὸ Μῆνυμα τοῦ Χριστοῦ—τὸ μῆνυμα τῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας—ἐνότητος ἡ ὁποία δὲν ἀναγνωρίζει τὰς διακρίσεις φυλῆς, χρώματος ἢ κοινωνικῆς θέσεως, ἀλλ' ἡ ὁποία ἕως σέβεται τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ἐκ παραδόσεως πολιτισμῶν καὶ τοῦ ἰδιαίτερου πνεύματος ἐκάστου τῶν λαῶν. Τότε, οἱ δυστυχεῖς καὶ δὺσπιστοι λαοὶ ὑπάρχει ἐλπίς νὰ τοὺς ἀκούσουν καὶ νὰ τοὺς πιστεύσουν!

Οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν μίαν εὐθύνην ἐπηξημένην. Ἐχουν περισσότερον παντὸς ἄλλου τὴν υποχρέωσιν νὰ ἐξαγάγουν τοὺς καθυστερημένους λαοὺς ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα. Τὸ καθήκον των ἔχει διπλὴν προέλευσιν: ἀπορρέει, κατὰ πρῶτον λόγον, ἀπὸ τὸν καθολικὸν χαρακτήρα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐπιβάλλει νὰ μὴ ἐγκαταλείπωμεν τοὺς ἀδελφούς μας δολοκλήρου τοῦ κόσμου. Κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας, εἴμεθα ὅλοι ἡνωμένοι. Τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα μᾶς κατέστησε πάντας ἀλληλεγγύους. Ἡμποροῦμεν νὰ ἀποθάνωμεν μόνοι· δὲν ἡμποροῦμεν νὰ σωθῶ-

μεν μόνοι. Ἡ τύχη τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι κοινὴ εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ὅπως καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν.

Ἀπορρέει, κατόπιν, ἀπὸ τὰς ἐπιταγὰς τῆς ἐξελισσομένης πραγματικότητος, ἡ ὅποια ἐπιβεβαιώνει τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεώς μας καὶ καθιστᾷ τὸ πρόβλημα τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν τὸ κύριον πρόβλημα τῆς ἐποχῆς μας, ἐκ τῆς λύσεως τοῦ ὁποίου θὰ ἐξαρτηθῆ, τελικῶς, ἡ ἐπιβίωσις τῆς Δύσεως.

Τὰ καθήκοντα τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν των εἶναι προφανῆ:

Ὁφείλουσαν νὰ διαφωτίσουν τὴν κοινὴν γνώμην ἐπὶ τῆς ἀνάγκης βοήθειας πρὸς τὰς χώρας τῆς ταχείας κοινωνικῆς μεταβολῆς καὶ ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῆς· νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ τῆς γενναιοτέρας εἰσφοράς τῆς Δύσεως· νὰ μορφώσουν τὰ ἀναγκαῖα στελέχη, ἐν πνεύματι κατανόησης καὶ ἀδελφικῆς συνεργασίας· νὰ ἐνισχύσουν καὶ νὰ ἐνθαρρύνουν τὰς Κυβερνήσεις, διὰ ρεαλιστικῶν προτάσεων καὶ διὰ τῆς ἀναζητήσεως συνεχῶς ριζοσπαστικωτέρων λύσεων.

Φυσικά, αὐτὰ προϋποθέτουσαν, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἔχουν γνώσιν τῶν οικονομικῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἀντικτύπων τῆς οικονομικῆς δράσεως.

Ἐπάρχει μία στενὴ ἀντίληψις περὶ Χριστιανισμοῦ, ἡ ὅποια τὸν θέλει νὰ περιορίζεται εἰς τὴν ἀτομικὴν σωτηρίαν τῶν πιστῶν καὶ εἰς τὴν μοῖραν των εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Νὰ ἀδιαφορῆ δὲ διὰ τὸν παρόντα κόσμον. Πρόκειται περὶ στενοκάρδου ἀντιλήψεως, ἀσυμβιβάστου μὲ τὴν εὐρύτητα καὶ τὴν καθολικότητα τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος — ταυτοχρόνως στείρας καὶ ἀπαισιοδόξου. Ἐὰν οἱ Χριστιανοὶ ἐγκλεισθοῦν εἰς ἑαυτοὺς καὶ, περιφρονῶντες κάθε δρᾶσιν, καταφύγουν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν κριτικὴν ἢ εἰς τὴν προσευχὴν, εἶναι βέβαιον ὅτι τότε θὰ ἐγκαταλείψουν τὸν κόσμον εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ σκοτοῦ. Καὶ ἡ εὐθύνη των θὰ εἶναι τεραστία!

Ὁ Χριστιανὸς δὲν ἔμπορεῖ ν' ἀδιαφορήσῃ διὰ τὸν κόσμον. Δὲν εἶναι «ἐκ τοῦ κόσμου». Ἀλλὰ εἶναι «εἰς τὸν κόσμον». (Ἰωάννης XVII, 14-18) Ὁφείλει νὰ ζῆ καὶ νὰ ἐργάζεται εἰς τὸν κόσμον. Δι' αὐτὸ ὀφείλει νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ νὰ ἐπεμβαίῃ εἰς τὸν κόσμον. Πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε παρῶν εἰς τὰ συμβαίνοντα, χωρὶς νὰ ἀπορροφᾶται ἀπὸ αὐτά. Πρέπει, λοιπόν, νὰ παρακολουθῆ καὶ νὰ γνωρίζῃ τὰ ἀποφασιστικὰ ζητήματα καὶ τὰ μεγάλα προβλήματα περὶ κυριαρχοῦν τῆς ἐποχῆς μας— καὶ νὰ λαμβάνῃ ἐπ' αὐτῶν ὑπεύθυνον καὶ θαρραλέαν θέσιν.

Πρὸς τοῦτο, πρέπει, κατὰ πρῶτον λόγον, «νὰ γνωρίζῃ», διὰ νὰ δύναται κατόπιν «νὰ ἐνεργῆ». Ἡ σύγχρονος κοινωνία εἶναι λίαν πολύπλοκος. Δὲν εἶναι πάντοτε εὐκόλως νὰ γνωρίζῃ κανεὶς ποῖα εἶναι ἡ λύσις ποῦ ἐπιβάλλουν ἡ πρόοδος καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐφ' ἑκάστου συγκεκριμένου προβλήματος. Ἐπομένως, πρέπει νὰ *πληροφορῆται*, καθὼς καὶ νὰ μελετᾷ καὶ νὰ ἀναλύῃ ἀντικειμενικῶς τὰ θέματα ποῦ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ἔθνη. Πρέπει νὰ εὐρίσκεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς εἰδικοὺς τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν. Ἡ ἀκριθὴς γνώσις πρέπει νὰ εἶναι ὁ γνώμων διὰ τὴν δρᾶσιν του.

Εἶναι ἀκριβῶς ὁ κανὼν τὸν ὁποῖον ἡ Ὀργάνωσις σας ἠκολούθησεν εἰς τὸ τεραστίον πρόβλημα τῶν χωρῶν τῆς ταχείας κοινωνικῆς μεταβολῆς. Ὅλαι αὐταὶ αἱ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας μὲ ὑπομονὴν καὶ σοβαρότητα συνελέξατε ἐπὶ τόπου, ὅλαι αὐταὶ αἱ μελέται τὰς ὁποίας κατηρτίσατε μὲ ἀντικειμενικότητα καὶ προσο-

χὴν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων μαρτυροῦν τὰ πλοῦσια καὶ ἄφθονα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐθέσατε εἰς τὴν διάθεσίν μας, ἀποδεικνύουν πόσον βαθὺ εἶναι τὸ αἶσθημα τῆς χριστιανικῆς εὐθύνης εἰς τὴν Ὀργάνωσίν σας καὶ πόσον μεγάλη καὶ ζωντανή εἶναι εἰς τὴν καρδίαν σας ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ Χριστιανικὴ σας μαρτυρία, ἡ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐκδηλουμένη, μᾶς πληροῖ ἐλπίδος καὶ κτισοδοξίας.

Ζῶμεν εἰς ἓνα κόσμον, εἰς τὸν ὁποῖον κυριαρχεῖ ὁ φόβος. Εἰς ἓνα κόσμον εἰς τὸν ὁποῖον, ὅπως ἔλεγε τὸ Μήνυμά σας τοῦ Evanston, «ἓνας ἀριθμὸς ἀνθρώπων εἶναι χωρὶς ἐλπίδα».

Πράγματι, ἡ ἐποχὴ μας εἶναι ἐποχὴ φόβου καὶ ἀγωνίας· φόβου διὰ τὰς φυσικὰς δυνάμεις πού ὁ ἄνθρωπος ἀπηλευθέρωσεν, ἀγωνίας διὰ τὰ μέσα πού ὁ ἄνθρωπος ἐφεῦρε. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ κόσμος μας εἶναι πλήρης διαιρέσεων, ἀντιφάσεων, ἐντάσεων καὶ μίσους.

Ἄλλ' εἶναι, ἐπίσης, καὶ ἐποχὴ ἐλπίδος, ἐλπίδος πού στηρίζεται ἐπὶ τῆς προωθήσεως τῆς διεθνoῦς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης, αἵτινες δύνανται νὰ μᾶς παρασκευάσουν ἓνα καλλίτερον μέλλον.

Τοιοιουτρόπως, ἡ ἀνθρωπότης, ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας, φαίνεται νὰ κλυδωνίζεται, ἀνήσυχος καὶ ἀπροσάρμοστος, μεταξὺ φόβου καὶ ἐλπίδος. Ποία θὰ εἶναι ἡ διέξοδος εἰς τὸ τραγικὸν αὐτὸ ἀδιέξοδον; Πιστεύω, ὅτι αὕτη θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὴν στάσιν καὶ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος, παρὰ τὴν πτώσιν του, διετήρησεν ἐπαρκῆ λογικὴν καὶ ἐλευθερίαν διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ συμπράξῃ μετὰ τούτου εἰς τὸ ἔργον του. Ἀρχεῖ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν στάσιν του ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ νὰ ἀναβαπτισθῇ εἰς τὰς ἐκ παραδόσεως ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ἡμῶν ἀξίας. Τότε, θὰ κατορθώσῃ νὰ δαμάσῃ τὰς τυφλὰς δυνάμεις τῆς φύσεως, νὰ θέσῃ τὰς μηχανὰς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ νὰ δηγήσῃ εἰς ἀδελφικὴν συνεργασίαν τοὺς συνανθρώπους του, διὰ νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς τὸ αἶσχος τῆς καταδυναστεύσεως, τῆς πείνης καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως. Καὶ τοιοιουτρόπως, νὰ νικήσῃ τὸν φόβον καὶ νὰ ἀναστήσῃ τὴν ἐλπίδα.

Παρὰ τινὰς ὁλωνοὺς πού προαγγέλλουν τὴν καταστροφήν, ἡμεῖς παραμένομεν αἰσιόδοξοι. Ἔχομεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Ἄνθρωπον — ἔχομεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν θεῖον σπινθῆρα πού περικλείει εἰς τὰ τρίσθλα τῆς καρδίας του. Τὸ ἀξιόθαύμαστον ἔργον τῆς Ὀργανώσεώς σας ἀποδεικνύει ὅτι ἔχομεν δίκαιον.